

Ztráty z dopravní nehodovosti na pozemních komunikacích za rok 2010

Publikováno: 24. 10. 2012

1 Úvod

Vyčíslení ztrát z dopravní nehodovosti je důležitou stránkou v oblasti ekonomiky dopravy. Doprava způsobuje řadu negativních externalit, a to jak formou dopravních nehod, zranění účastníků, psychické újmy, tak i škodách na majetku a finančních ztrátách. Právě tyto ekonomické ztráty představují cca 2 % z HDP v EU*. V současné době se počet usmrčených osob snižuje. Důvodem může být lepší úroveň zdravotnické péče, vyšší podíl moderních vozidel s lepšími bezpečnostními prvky, v neposlední řadě i legislativní změny a dopravně bezpečnostní kampaně.

Obrázek 2: Rozčlenění nákladů

Největší část ztrát z dopravní nehodovosti tvoří ztráty na produkci.

Pro výpočty ztrát za produkci se používá výše **hrubého domácího produktu** (HDP) v běžných cenách, která je uváděna Českým statistickým úřadem. Pro určení HDP na jednoho obyvatele je směrodatný střední **stav počtu obyvatel v produktivním věku** 15 – 64 let.

Dle českého statistického úřadu byl v roce 2010 vytvořen hrubý domácí produkt ve výši 3 775,2 mld. Kč v běžných cenách. Počet ekonomicky aktivních obyvatel činil 4 885 200 (po odečtení všech ekonomicky neaktivních, tj. studentů, důchodců, pečujících o dítě atd.).

Pro účely určení ztrát na produkci byly stanoveny věkové skupiny v souladu s věkovými skupinami ve statistice dopravních nehod. Ke každé věkové skupině je vypočítán průměrný počet let předpokládané produktivní činnosti.

Do ekonomických ztrát jsou zahrnuty nejen doby produktivní činnosti člověka, ale i snížená možnost výtěžku (i produkce), vyplývající z následků dopravní nehody.

Další významnou složku nákladů tvoří **sociální výdaje** (z důvodu vyplácených důchodů těžce zraněným a pozůstalým). Jsou zde zahrnuty:

- Dávky nemocenského pojištění
- Vdovské a vdovecké důchody
- Sirotčí důchody
- Invalidní důchody

3 Vyčíslení ztráty z dopravní nehodovosti v roce 2010

Výše ztrát z dopravní nehodovosti na pozemních komunikacích za rok 2010 v členění dle závažnosti dopravní nehody byla:

- Ztráta v důsledku usmrcení 1 osoby celkem **17 644 586 Kč**.
- Ztráta v důsledku těžkého zranění 1 osoby činí **4 863 336 Kč**.
- Ztráta v důsledku lehkého zranění 1 osoby činí **668 170 Kč**.
- Celková výše škod u nehod bez následků na zdraví (jen s hmotnou škodou) pak činí **270 618 Kč** na 1 nehodu.

Celkové ztráty z dopravní nehodovosti na pozemních komunikacích za rok 2010 činí 57 193 938 564 Kč.

Tabulka 1: Celkové ekonomické ztráty - přehled

Obrázek 3: Ztráty z dopravní nehodovosti na pozemních komunikacích za rok 2010

Výrazná změna ve vývoji ztrát z dopravní nehodovosti je patrná v průběhu roku 2009, kdy oproti předchozímu roku došlo k poklesu výše ztrát z dopravní nehodovosti, zejména u dopravních nehod s hmotnou škodou. Příčinou je novela zákona 361/2000 sb. O provozu na pozemních komunikacích, §47 (4), která vstoupila v platnost od 1. 1. 2009 a zvýšila hranici ohlašovací povinnosti u dopravních nehod z 50 000 Kč na 100 000 Kč. Zejména tato skutečnost vedla ke snížení celkových ztrát z dopravní nehodovosti.

V roce 2010 došlo k podstatnému zvýšení ztrát z dopravní nehodovosti. Hlavní příčinou byla již výše zmíněná změna metodiky výpočtu, která více zohledňuje aktuální ekonomickou situaci a zpřesňuje dílčí výpočty.

Celospolečenské ztráty z dopravní nehodovosti tvořily v roce 2010 částku 57,2 mld. Kč. V porovnání s HPD ČR se jedná o **1,5 % vytvořeného hrubého domácího produktu** v ČR za rok 2010.

Výpočet ekonomických ztrát z dopravní nehodovosti napomáhá i k plnění cílů Národní strategie bezpečnosti silničního provozu, jejichž postupnou implementací bude docházet ke snižování dopravní nehodovosti, zvyšování bezpečnosti silničního provozu, ale i nižším ekonomickým ztrátám. Vyčíslení ekonomických ztrát v problémových dopravních lokalitách může mít i pozitivní vliv na realizaci dopravně - bezpečnostních lokalitách, např. stavební úpravy křižovatek v úsecích s častými dopravními nehodami apod.

Výše uvedené problematika byla řešena v rámci projektu Celospolečenské ztráty z dopravní nehodovosti vědy a výzkumu Ministerstva školství, mládeže a tělovýchovy v roce 2011.

* Bezpečnost silničního provozu, aktuální poznatky; kolektiv autorů CDV